

Welk voedsel eten ze? Voedingstypes (menu).

Predator: 📖 roofdier, jaagt op een prooi om ze te doden.

Carnivoor: 📖 vleeseter (denk aan CARbonade). Roofvogel, snoek, libel, das, wolf

Omnivoor: 📖 alles eter, eet plantaardig en dierlijk voedsel. Varken, mens, beer,

Herbivoor: 📖 planteneters. Vaak grazers en HERkauwers. Hert, eekhoorn, gans, rups

Insectivoor: 📖 eet insecten. Mol, egel

Er zijn nog meer -ivoren. Vorare betekent eten. Folivoren (als konijn ed.) eten bladeren. Een graminivoor is een echte grassen eter, granivoor (zaden), fructivoren (vruchten), nectarivoren, palinivoor (pollen), mucivoor (vocht uit planten), formicivoren (mieren). En xylophagen (waaronder ook de reuzenpanda) voeden zich met hout.

Een **territorium** 📖 is een tegen soortgenoten verdedigd grondgebied om voedsel te zoeken en de jongen te verzorgen. Het wordt meestal afgebakend met een geurvlak 📖: urine, latrines, keutels.

Het wordt verkregen of behouden door te vechten en te dreigen. Buiten het territorium overheerst de neiging tot vluchten.

Bij (grotendeels solitair levende) marterachtigen zal het territorium van één man dat van een aantal vrouwtjes overlappen. Hoe groot het leefgebied is hangt o.a. af van de hoeveelheid beschikbaar voedsel.

De vos staat bij 🐾 <Land- en tuinbouw>

Rat en muis onder 🐾 <Wild>

🐾 Rat bij... vos..., das

🎵 *Hoe paren egels? Héél voorzichtig. Pin voor pin.*

11.1.1 Bijtkracht

Om de onbegrijpelijk hoge bijtkracht van onze das wat in perspectief te plaatsen heb ik die in gemeten grootheden vergeleken met andere dieren.

Probleem: diverse studies en lijstjes baseren zich op andere eenheden en principes.

Eenheden als PSI (📖 pound per square inch, lbf/in²), bar 📖, kPa (kilo Pascal) kunnen nog wel omgerekend worden, maar soms wordt de kracht gewoon uitgedrukt in kg, zonder oppervlakte (🐾 zie tabel).

Andere houden ook rekening met de scherpte van tanden (maar van welke?). Vaak wordt niet gespecificeerd over welk individu het gaat. Honden worden vb. van jong keffertje tot volwassen Deense dog met één gemiddelde weergegeven, terwijl er grote verschillen zijn tussen vb. Duitse herder: 238 psi, rottweiler: 328 psi, mastiff: 552 psi (kampioen: Anatolische herder of Kangal: 743 psi).

Daarnaast is het niet eerlijk de bijtkracht van een nijlpaard te vergelijken met die van een spitsmuis zonder rekening te houden met hun gewicht. De bijtkrachtquotiënt (BFQ 📖) doet dit wel. Ik baseer me dus op de gegevens die ik daarover kon vinden.

Referentiepunt 'mens' heeft een bijtkracht van 80 tot 110 kg/cm².

Krokodillen (3 soorten) hebben de hoogste bijtkracht met tot 1.350 kg/cm².

Bijtkrachtquotiënt (BFQ 📖) houdt rekening met lichaamsgewicht

Dier	BFQ ⌘
Bruine beer 545 kg/cm ²	78
Coyote	88
Rode vos	92
Luipaard	94
Poema	108
Europese das	109
Grijze wolf 250 à 345 kg/cm ²	109
Leeuw 780 kg	112
Tijger 450 kg/cm ²	121
Gevlekte hyena 1100 PSI 77,34 kg/cm ²	125
Jaguar 1500 PSI	137
Gevlekt luipaard	137
Afrikaanse wilde hond	142
Wezel	164
Gevlekte buidelmarter	179
Tasmaanse duivel	181

1 BAR = 14.500 PSI	1 KPa = 0,0100 BAR ⌘
1 BAR = 100.00 KPa	1 KPa = 0,1450 PSI
1 BAR = 1,0193 KG/CM ²	1 KPa = 0,0102 KG/CM ²
1 PSI = 0,0690 BAR	1 KG/CM ² = 0,9810 BAR
1 PSI = 6,8966 KPa	1 KG/CM ² = 14.225 PSI
1 PSI = 0,0703 KG/CM ²	1 KG/CM ² = 0,0098

♫ Nagellak: spijkerverf. Erno Sourbron